

עשרים באב¹

אויך מצד הארת הנשמה המלוכשת בגוף, בחי' נר". אבער מצד עצם הנשמה ואפילו מצד די מקיפים פון נשמה, זיינען "כל ישראל אחים ממש" און "אב אחד לכלולה".

און וויבאלד אַז סוכה איז בחי' מקיף², איז דעריבער סוכה מערב. זי מישט אויס און פאַרבינדט איין אידן מיטן צווייטן. וע"ד מאמר רז"ל: "כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת", ווייל מצד דעם מקיף (פון סוכה) זיינען אַלע אידן אחד.

ג. דער ביאור איז אבער גיט מספיק: די התאחדות וואס ווערט מצד דעם גילוי המקיף, קומט דאך, לכאורה, דערפון וואס דורכן גילוי בחי' המקיף פאַרלירט זיך דער ציור פון דעם גוף (און פון די הארת הנשמה המלוכשת בגוף)³, מיט וועלכן איין איד איז אַפגעטיילט פון צווייטן.

[און ווי גערעדט אַמאָל⁴ אין דעם

א. בשעת דער טאַטע (בעל ההי"לולא) איז געווען ביי הרה"ג וכו' ר' חיים בריסקער צו נעמען ביי אים "סמיכה" אויף רבנות, האָט אים ר' חיים שטאַרק פאַרהערט. און נוסף אויף די שאלות וואָס ר' חיים האָט אים אַליין געפרעגט, האָט ער אים אויך מציע געווען ענטפערן אויף אייניגע שאלות וועלכע זיינען דאָן פאַרגעב־ראַכט געוואָרן פאַר ר' חיים'ען.

צווישן אַנדערע איז אויך געווען אַ שאלה:

א איד האָט געהאַט אַ סוכה אין הויף צוזאַמען מיט די אַנדערע אי"ד ישע שכנים, און מען האָט פאַר־געסן מאַכן אַן עירוב־חצירות. איז ער געקומען פרעגן, וואָס זאָל מען טאָן שבת?

ר' חיים האָט זיך געווענדעט צום טאָטן אַז ער זאָל פסק'נען די שאלה, און דער טאַטע האָט באַלד געענט־פערט אַז די סוכה אַליין איז מערב⁵.

ב. אַלע ענינים אין גלגל התורה זיינען ווי ענינים אין פנימיות התורה — מוז מען דעריבער זאָגן, אַז די שייכות צווישן סוכה און עירוב איז פאַראַן אויך בפנימיות הענינים.

ו"ל כללות הביאור אין דעם:

דער חילוק צווישן איין אידן און אַ צווייטן (ובמילא אויך דער חילוק רשויות) איז בלויז מצד הגוף, און

(2) תניא פרק לב. וראה רשימות אאמ"ר לחניא שם (נעתק בהערה הבאה). לקו"ש ח"ד ע' 1059 בהערה.

(3) להעיר מרשימות אאמ"ר שם (ע' יג), ש"בנפש ורוח שהם מבחי' מל' וז"א, יש חילוקי מדריגות בנפשות ורוחות. . . אך מי יודע גדולתן בחסדים ומעלתן בגבורות בשרשן ומקורן באלקים חיים דבינה" — והרי סוכה היא בחי' מקיף דבינה (זח"ג רנה, ב. סודו דלו, א. ועוד).

(4) סוכה כז, ב.

(5) להעיר מתניא שם "שגופו נחמס ומתועב אצלו".

(6) נדפס בלקו"ש ח"א ע' 68. וראה ער"ו בלקו"ד ח"ב (רו, א ואל"ך) בביאור הכתוב (מ"א ח, טו) וילכו לאהליהם — בארוכה. ע"ש.

(1) ראה שו"ע אדה"ז או"ח טש"ע ס"ו: "אנשי החצר שהיו אוכלים בבית א' בשבת. . . א"צ עירוב, מפני שהם כאנשי בית א'". יתרה מזה בסוכה שהיא קבע וביתו עראי (סוכה כח, ב).

פון איין זייט לערנט מען דערפון אַ די סוכה גופא דאַרף זיין דוקא אַ "דירת עראי"¹⁰; און מאידך גיסא ווייס מען דערפון אַ דער "תשבו" פון אַ אידן אין סוכה מוז זיין באופן אַ "כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע כו"¹¹.

וואָס דער ביאור דערפון ברוחניות איז:

דער כללות עולם הזה איז דאָך ניט קיין "קבע" — נאָר מער ניט ווי אַ פרוזדור¹² און "עולם לאכסדרה הוא דומה" — ג' רוחות¹³, בדוגמת אַ סוכה וואָס איז פון ג' דפנות. און אין דעם באַשטייט די עבודה פון סוכות:

אַ איד דאַרף וויסן, אַז די עניני העולם מצד עצמם זיינען בלויז אַן ענין של "עראי" — און ווי גערעדט פריער אין דעם פירוש פון "ולמקנהו עשה סוכות";

אַבער דורך דעם גופא, וואָס די ענינים הגשמיים האָבן ביי אים ניט קיין תפיסת מקום און דאָך נוצט ער זיי "לשם שמים", אָדער אין אַן אופן פון "בכל דרכיך דעהו"¹⁴, איז ער "עושה סוכתו קבע", ער מאַכט סוכתו

פירוש הפסוק: "ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות": אַז "לו", צו אים, ד.ה. זיין עצם — די נשמה מיט אירע ענינים — האָט ער געבויט אַ "בית", דירת קבע; "ולמקנהו", צו די גשמי מיות'דיקע זאַכן, וואָס זיינען בלויז "צוגעקויפטע" (צוגעקומענע). ווייל די נשמה מצד עצמה האָט ניט קיין שייכות צו גשמיות, "עשה סוכות" — דירת עראי, ווייל די ענינים הגשמיים האָבן ביי אים ניט געהאַט קיין תפיסת מקום.

ולפ"ז איז דער ענין הנ"ל פון סוכה (אַז זי איז בחי' מקיף) ניט מספיק אַן מצד דעם זאָל סוכה מערב זיין — וואָרום בכדי צו מעגן מטלטל זיין פון בית אין חצר איז ניט גענוג אַז די אנשי החצר זאָלן ניט טראַכטן וועגן זייערע ענינים גשמיים, נאָר אדרבה, אַז מצד "דעתו של אדם כו' במקום מזונותיו" זאָלן זיי יא זיין אַ מציאות נאָר "כאילו כולם דרים באותו בית"¹⁵.

היינט ווי קען דער גילוי בחי' ה' מקיף פון סוכה פועל'ן, אַז די אנשי החצר זאָלן זיך רעכענען "כאנשי בית אחת" בנוגע די ענינים פון אכילה וכי'?

ד. וועט מען דאָס פאַרשטיין בהק' דים דעם פסוק "בסוכות תשבו שבעת ימים". וואָס פון אים לערנט מען אַפּ צוויי ענינים הפכיים:

(7) וישלח לג, יז.

(8) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס שסו (לענין עירוב. — וכ"ה גם בנוגע להדין (המובא לעיל הערה 1) ד'אנשי החצר שהיו כולם אוכלים בבית א' בשבת. . . איז עירוב — שוהו לפי ש"עיקר דירת האדם היא מקום אכילת פת" (שם שס"ע ס"ו)).

(9) אמור כג, מב.

(10) סוכה ב, א.
(11) שם כה, ב. שו"ע אדה"ז שם ר"ס תרלט.
(12) אבות פ"ד מט"ז.
(13) ב"ב כה, סע"א ואילך. פרש"י שם ריש ע"ב.
(14) ריש מס' סוכה. וכרעת רבנן (שם ו, ב) שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח (שו"ע או"ח סתר"ל ס"ב). ולהעיר מתוס' שם (ד"ה ור"ש), שהטעם דרבנן הוא לפי ש"סוכה דירת עראי בעינן".
(15) טושו"ע או"ח סר"ל א. וראה לקוטי שיחות ח"ג ע' 907. 932. ח"י ע' 186.

עצמם פארנעמען ביי אים אן אָרט, נאָר צוליב דעם וואָס ער איז מיט זיי מקיים מצות סוכה און מאַכט פון זיי אַ דירה לו ית'.

און וויבאַלד אַז דער ענין וואָס „דעתו כו' במקום מזונותיו“ קומט דערפון וואָס „ולמקנהו עשה סוכות“ — פועל'ט דעריבער דער מקיף דסוכה — וואָס מצד אים זיינען אַלע אידן אחד — אויך אויף זייערע ענינים הגשמיים („מזונותיו“), אַז אויך אין זיי זאלן אידן זיין מעורב און פאַר-בונדן צווישן זיך — און דערפאַר איז סוכה מערב¹⁸.

(משיחות כ' מנחם-אב תשי"ב,

שמחת בית השואבה תשי"ג)

— קבע; ער מאַכט פון די עניני העולם וואָס מצד עצמם זיינען זיי בלויז „סוכתו“, אָן ענין של עראי] אַ דירה לו ית', ובמילא ווערן זיי „קבע“.

וואָס דאָס איז דער צווייטער פירוש אין „ולמקנהו עשה סוכות“: אַ איד פועל'ט אַז דער גילוי פון בחי' מקיף דסוכה זאָל מאיר זיין אויך אין „מקנ"הו¹⁹“, אין די „מאכלים שהוא אוכל“²⁰.

און מצד דעם וואָס אויך די דברים הגשמיים ווערן אַ דירה לו ית', איז „דעתו של אדם כו' במקום מזונותיו“ — ניט דערפאַר וואָס „מזונותיו“ מצד

16) ראה כונה ירושלים ע' צה (מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' יז).

אלא שמ"מ „ויבן (דוקא) לו בית (משא"כ) ולמקנהו עשה (רק) סוכות“ — כי הבירור שמדברי הרשות מגיע רק בבחי' „לבוש מלכות“ ודוקא ע"י תומ"צ ממשיכים בחי' „כתר מלכות“ (ד"ה בראשית ברא תש"ה פ"ל ובכ"מ), ומכיון שנש"י מושרשים בה עצמות (בחי' כתר מלכות), לכן עבודתם בהבירור ד„מקנהו“ [באופן ד„לשם שמים“, ואפילו באופן ד„בכל דרכיך דעהו"] הוא רק באופן ד„סוכות“. ועיין בלקו"ש ח"ו שם ובהנסמן שם.

17) לשון אדה"ז ב„בונה ירושלים“ (מאמרי אדה"ז) שם.

18) ואף שהאחדות שמצד הגילוי דסוכות הוא באופן שלאחרי חגה"ס אפשר להיות „פרידתכם“ שלכן צ"ל „עכבו עוד יום אחד“ (רש"י אמור כג, לו, פינחס כט, לו, בחי' פינחס שם, לה) כי דוקא האחדות דשמע"צ קיימת גם לאחר החג (ראה בארוכה לקו"ש ח"ב ע' 433 ואילך) — בכל זה, בימי הסוכות עצמם, הסוכה מערב.

ראה

באגנוגנט זיך ניט רש"י מיטן זאגן
 "מצבה של אבן אחת", נאך ער איז
 מוסיף — "והוא בימוס כו'", און ענין
 וואס איז פריער גארניט דערמאנט.
 (ד) אין פ' וישלח: שטייט "ויצב
 יעקב מצבה גו' ויסך עלי' בסך ויצק
 עלי' שמן". איז דערפון לכאורה גע-
 דרונגען, אז אויך א מצבה פון ע"ז.
 להבדיל בין טומאה כו', איז ענינה
 לנסך נסכים לע"ז.⁵ פארוואס לערנט

(5) וגם בזה משנה מלשנונו בפ' ואתחנן:
 בפ' ואתחנן כותב "מצבתם אבן אחת",
 ובפרשתנו — "מצבה של אבן אחת".

(6) גם באשרה משנה רש"י מלשנונו בפ'
 ואתחנן, אבל בזה טעמו מובן:
 (א) בפ' ואתחנן כותב "אילנות שעובדין
 אותן" (לשון רבים), ובפרשתנו כותב "אילן
 הנעבד" (לשון יחיד) — כי בפ' ואתחנן
 מפרש תיבת "ואשריהם" (ל' רבים) שבכ'
 תוב", ובפרשתנו מפרש ענין אשרה (כנ"ל
 בקושיא הא').

(ב) בפ' ואתחנן (ועד"ו בפ' תשא) "אי-
 לנות שעובדין אותן", ובפרשתנו "אילן
 הנעבד" — כי שם פירוש "אשריהם" (וכן
 מזבחותיהם, מצבתם ופסיליהם) הוא — של
 ה"גוים רבים", "כל העמים" האנשים (שכל
 הפרשה מדברת בזה), ובפרשתנו — של
 (הע"ז) אלקיהם (שהרי כל הפרשה ענינה
 ע"ד עיקור ע"ז).

(7) שם. וראה גם ויצא שם, יח.
 (8) ובפרט ש"ל, שמה שעשו מצבה
 לע"ז, היינו מפני שהייתה עבודה בקדש
 (ראה רש"י שופטים טז, כב (וראה לקו"ש
 ח"ו ע' 16 הערה 31). אלא שברש"י שם:
 "מצבת כו' לקריב". ואכ"מ.

(*) ובכל אופן צ"ע בפרש"י תשא שם,
 שמפרש "אשריו" — הוא אילן שעובדין
 אותו, היינו אילן (אחד) (שרבים) עובדין
 אותו — אף שבפשוט "אשריו" הוא —
 אילנות רבים של אחד. ואכ"מ.

א. אין פסוק "ונתצתם את מזבחתם
 ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון
 באש וגו'", זאגט רש"י: "מזבח —
 של אבנים הרבה. מצבה — של אבן
 אחת, והוא בימוס ששנוי במשנה:
 אבן שחצבה מתחילתה לבימוס. אשרה
 — אילן הנעבד".

איז אין דעם ניט מובן:

(א) דער לשון הפסוק איז: "מזב-
 חתם", "מצבתם", "ואשריהם". פאך-
 וואס שטעלט זיך רש"י אויף "מזבח",
 "מצבה" און "אשרה", און ער איז
 ניט מעתיק די ווערטער כלשונם אין
 פסוק?

(ב) פריער, אין פ' ואתחנן, האָט
 שוין רש"י מפרש געווען "מזבחותיהם
 — של בנין. מצבתם — אבן אחת.
 ואשריהם — אילנות שעובדין אותן".
 וואָס דאָרף עס רש"י דאָ נאָכאָמאָל
 איבער'חזר'ן?

(ג) נאָך מער: רש"י אין אונוער
 פסוק איז משנה פון זיין פירוש אין
 פ' ואתחנן: (א) דאָרטן זאָגט ער אַז
 מזבח איז "של בנין" און דאָ — "של
 אבנים הרבה". (ב) אין אונוער פסוק

(1) פרשתנו יב, ג.

(2) ע"ז מז, ב.

(3) אף שדרכו בכל מקום היא, שגם
 כשמבאר רק פירוש (טייטש) של תיבה —
 מעתיקה כמו שכתובה בהפסוק, וכמו:
 בפרשתנו יד, ה שמעתיק "ואקר", "ותאו"
 (בוא"ו). וגם בנוגע למזבח, מצבה ואשרה
 גופא (משפטים כג, כד. תשא לד, יג. ואתחנן
 ז, ה).

(4) ואתחנן שם. וראה גם יתרו כ, כב
 (בנוגע למזבח). ויצא כח, יח. כב; וישלח
 לה, יד (בנוגע למצבה). רש"י תשא שם
 (בנוגע לאשרה).